ՔՍԱՆԵՒԵՐԿՈՒԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ — 1439 — ՇԱԲԱԹ — 22 — ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ — 1873

ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկանը Կ. Պոլսոյ համար		180 ղշ.
» Գաւառաց	»	10Մէճ.
Վեցամսեայ Կ. Պոլսոյ	»	90 ղշ.
» Գաւառաց	»	5Մէճ.
Իւրաքանչիւր թերթի գին		50 փր.

Յայտարարութեանց տողը մէկ անգամի համար 3 ղուրուշ, երկու անգամի համար 2 ղուրուշ. աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կըլլայ:

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՊԱՅՄԱՆՔ

Դուրսը գտնուած լրագրաց՝ հասցէ, ծախքը խմբագրութեան վրայ է։

Լրագրոյ վերաբերեալ նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն Խմբագրին —Ցնորքեանի պէտք ուղղուի, Կ. Պօլիս, Չիթիկի խան, Մասիսի գրասենեակը։

Հանդէս ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր։

КОՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 22 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզ 1 Հոկտ.

Այս առաւօտ մի պաշտօնական Օրագիրն Օսմանեան գնդակն Այն փաշային երէկ Մար—Մաչոն մարաջախտին ընդունելութիւն պատուեցին կըսէ։ Այն փաշան Գաղղիոյ նկատմամբ Թուրքիոյ անեղծ համակրութիւնը յայտնեց ըսելով թէ Օսմանեան պատուիրակը կը խօսին որ երկու պետութիւններու իրարու հետ կապող հինաւուրց բարեկամութեան կապերն ամրապնդելու համար ամեն ջանք ընէ։ Նախագահ—մարաջախտը պատասխանեց թէ Սուլթանին կողմէ գնդակին յայտնած բոլոր զգացմունքը զուարթութեամբ կընդունի։ Այսպիսի հին բարեկամութեամբ մեր իրեն միացնող ազգի մը գեղեցիկները Գաղղիոյ մէջ միշտ սիրալիր ընդունելութիւն կը գտնին, ըսաւ։

Մադրիտ 29 սեպտ.

Քարթաճենա նաւահանգի մէջ յաղթուեցան։

Նիւ Եորք 1 Հոկտ.

Կառավարութիւնը փոխանակագիր գնելու համար Թանգարանեան գրամ մտադրութիւն չունի։ Ցորենի եւ բամբակի առատութիւնը կամաց կամաց կ'աճի։

Լոնտրա 30 սեպտ.

Օսմանեան 28 միլիոն անուանական փոխառութիւնը բաժանորդագրութեան սկսեալ յաջողեցաւ։ Հոկտ. 10էն Լոնտրայի Օսմանեան Պանքային և Փարիզի Քրէտի Մօպիլիէ Պանքային մէջ բաժանորդագրութեան գինն է 58 1/2։ Լոնտրայի բաժանորդագրութիւնը 8 միլիոն լիրայէն աւելի չափը ըլլալ։

Բեռլին 1 Հոկտ.

Պ. Թիէր հոս կը գտնուի։

Պ. Կոմպեթթա՝ Պելվիլի ժողովքը հաւաքելով մէջ բանախօսութիւն մ'ըրաւ, որոյ մէջ միապետականները կըշտամբեց՝ վերջին պատերազմին ժամանակ բաց բացը թշնամեաց յանձնելնուն համար։ Ցանկաց կը յայտնէ թէ Գաղղիա վերադարձ ազգ մ'է, և թէ պէտք է հանրապետական անոր պատշաճութիւն անհրաժեշտ է կը հանրապետութեան։

Վիեննա 2 Հոկտ.

Նոյն 6 հոգի բռնուեցան քոլէրայէն։ 1858ի Քրէտի Լօզի փոխառութեան պարգեւներու վիճակահանութեան մէջ առաջին վիճակը 423րդ սերիին 32 թիւը շահեցաւ, երկրորդն ալ 423րդ սերիին 89 թիւը։

Լոնտրա 2 Հոկտ.

Երէկ 139000 լիրա դրամ եկաւ Ամերիկա

Փարիզ 2 Հոկտ.

Բէրիկէյի քաղաքապետին ազնուական երկու ծանր պաշտօնէն գորրեցաւ՝ Պ. Կամպեթթայի ըրած խօսքերուն դէմ չը բողոքելուն համար։

Լոնտրա 3 Հոկտ.

Օսմ. Քոնս.	48 13/16	
Փոխ. 1869	58 9/16	
» 1871	66 3/4	
» 1872	81 1/4—48 1/8	
Անգլ. Քոնս.	92 3/4	

Լիվերբուլ 2 Հոկտ.

Բամպակ Մ. Ն. 9 1/8
Ծախուած 14000 հակ.

Ակֆիա 23
Սուէքր 35—

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պետ. Սալթանը 15000 ղրշ ամսական կարգեց Բարձր Միաբանութ փաշային, նոյնպէս 7500ական ղրշ ամսական կարգեց Սելանիկի նախորդ կուսակալ Օսմանի փաշային և Ակրիմանու փաշայ նախորդ կուսակալ էմին Մուխլիս փաշային։

Բանկանութեան պաշտօնատան քով ընդարձակ տեղ մը կը շինուի եւրոպական բարձրագոյն ատեանին (Ձիւանի Տէմիզիէթ) համար, ուր ծանրագոյն ալ ներկայ սիրոյ գտնուի նիստերուն։

Հինգշաբթի օրը Յունաց Պատրիարքը ազգին բոլոր բարձրաստիճան եկեղեցականներն եւ աշխարհականաց գլխաւորներն 'ի Պատրիարքարան հրաւիրելով հրաժարական տուաւ, եւ ժողովն ալ առանց միաձայնութեան ընդունելով, բոլոր սուրբութեան տեղապահ առաւ Բ. Դուռն։

Հնդկաց եւ Թիֆլիսաբնակութեանց փոխանակութիւնը կը խնդրէ մինչեւ ծանուցանել թէ Սկիւտարի խոկէլորի եւ Հայդար փաշայի երկաթուղեաց կայարաններուն քով մէկ մէկ Թիֆլիսապետութեան գրասենեակ հաստատուած է, որ Սկիւտարի խոկէլորին մինչեւ Ցիկլայէ եւ Հայդար փաշային ալ մինչեւ Իզմիտ երկաթուղին անցած ճանբուն վրայ գտնուած ամեն ոստիկանատ համար նամակներ կընդունին առաւօտէն մինչեւ իրիկուան ժամը տասնեկուք։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ
ԵԶԱՄԸ ՌՈՒՄՈՒՄԻ

21 սեպտ.	ուրբաթ իրիկուն		
22 սեպտ.	շաբաթ	առաւօտ	53,13
	բացուեցաւ		53, 6
	կէս օր		53,21

Կ. Պոլիս 21 սեպտ.

Օսմ. Ժեներալի բաժնեթուղթ		Անգ. լիր.	9,135
Քրէտի	»	» Օսմ.	13,16
Վըրէտի Օթթօ—Թիւրք			3,60
Երկաթուղեաց հին		Ֆր.	134 1/2
« նոր			78
Փոխ. 1863		»	340
» 1865		» »	348
» 1869		» »	314
» 1872		» »	82
Թրամուէյ		Օսմ. լիր.	11,80

ԱԶԳԱՅԻՆ

Մինչդեռ Մայրաքաղաքիս ազգային մեծերն ամենքը, եւ մինչեւ իսկ մէկ քանի երեսփոխանք՝ Ցոյցէան մեքենայութեանց բուն ոգին չեն կրցած հասկընալ եւ խառնելով անոնց ձեռքը գործիք ու խաղալիկ եղած են, հեռաւորնակ ազգայինք այդ մեքենայութեանց ազգադաւ ոգին նշմարելով, խնդիրն իր բուն պարզութեան մէջ կ'ըմբռնեն եւ իրաւամբ յաւ կ'ըզգան Ազգին ներկայ վիճակին վրայ։

Այս բանին հաստատելու համար արժան կը համարինք Տփխիսի Մեղու Հայաստանի լրագրին հետեւեալ խորհրդածութիւնը հոս դնել, որ Բիւզանդեան Ազգային ատենագրութեան եւ այլոց անոնց կարծեաց արձագանքն է, որ եւ է կուսակցութեան կամ կրից կապուած չըրած ըլլալով, ամեն ազգասէր Ազգ այնոյ ուշադրութեան արժանի կըլլայ համարիլ։

«Բոլոր Ցաճիարնակ եր(կ)ուք միլիոն Հայերի յոյսը Կ. Պոլսոյ լուսաւորեալ հասարակութեան վերայ է։ Եթէ դա ալ կրից եւ անխոհեմութեան է անձնատուր լինում, ինչ պէտք է լինի խեղճ վիճակոյնոյ վիճակը։ Եթէ այդ դէպ կը ըստ զգածումերը ընդունել է, սոքա պարտական են հորա պատիւը պաշտելու, նորա չանքը որոնելու, եւ այնանձնական կրից յափշտակված առաջնորդել ու նորա պատին էլ, իրաւունքն էլ։ Պատրիարքական ժողովը պիտի հասկանայ, որ իր մէջ եղած տարրերի եւ անկարգ գ.էպքը բոլոր ազգին ամբողջութիւն է. բերում, անձնական են նորա անդամները պաշտպանելու ազգի պատիւը, Ի՛նչ հրաժարքին խաղաղութեամբ. առել ի ամբողջութիւն է իւր անընդունակութիւնը ձեռնայելն ու ընդունել, քան տարի պատիւը ամաչելու ոտնել։

«Այստեղի Պատրիարքը Ազգի գլուխն է. սորա անպատուութիւնը բոլոր ազգին կըվիրաւորեր։ Ամ իսկ Թրքական Հայերն կը ամէն գայջ եւ յամ անպատուութեանց եւ նեղութեանց հասարակաց օգուտ համար, բայց երբ Պատրիարքը առիկոտած էր անշուշտ հրաժարական տալու՝ այդ պատին ուղի տալ ունենալով Այժմ ընդհանուր ժողովն կրճատ, խոհեմութեան հետեւելով, վերջին խռովառակ դէպքերին վերջ դնելու օգնականութեան հիման վերայ, եւ փոխանորդ նոր Պատրիարք հօր ազգի պատիւը եւ ցելոյնելու, որ առ մի քանի հետաւոր խորհրդակաների եւ չարամիտների կրից եւ նպատակներին զոհ լինի։ Ընդհանուր ժողովի խաղաղ անդամներն անշուշտ կը հասկնան եւ որոնա արդ էր ամեն այս խորհրդակցների ազդեցին ու նախկինը։ Աստանէրոյի խոհեմ ժամը Բուստանցիան էլ կարեկցութեան արժանացել է, լինելով միջա խաղաղ եւ եռանդնոտ կրից սպասող։ Պէտք է գիտենալ, որ Կ. Պոլսոյ թուղթը խաղաղութիւնն ու անդորրը եւ յառաջադէմ վիճակը պէտք է զարթուցանէ յարգանք եւ միջակայնոց մէջ դէպի ազգային վարչութիւնը. սրա թէ ո՛չ, զուր են եւ իսկ խորասիրտ տեսութիւնները, ազգային փորձութիւնն եւ այլ կարգադրութիւնքը։»

Հիւսիս բարձանց վրայ կառուցեալ Բուլղարեան վարժարանի Հայ աշակերտաց եւ տնօրէնութեան մէջ այս օրերս անհամաձայնութիւն մը ծագած է կրօնական ուսման պատճառաւ, որուն 'ի սկզբան աշակերտք հետեւելու կամ չհետեւելու ազատութիւն ունին եղեր, բայց ժամանակէ մը 'ի վեր այս ազատութիւնը վերցած եւ ստիպողականութեան փոխուած ըլլալով, յափշտակած աշակերտք բողոք բարձեր են, եւ բանհաւոր նպաստով լինելով աշակերտաց ծնողներն ալ հանրապետութիւն մը կառավարչին ուղղելով առ տնօրէնութիւն վարժարանին, որոյ մէ կ'ամ աշակերտաց խիղճն ազատ թող տրուի, կամ իրենց զաւակներն իրենց յանձնուին։

Ըստ մեզ, քանի որ յիշեալ վարժարանը միսիոնարներու տնօրէնութեան ներքեւ է, եւ վերատեսուչն ու գլխաւոր դասատուները բողոքական միսիոնարներ են, որոց պաշտօնն ու պարտականութիւնն իրենց կրօնքը քարոզել եւ ուսուցանել է, հոն իրենց զաւակն ուսման դրկող ծնողք պէտք է համոզուած ըլլան թէ, եւ բաւ այնմ իրենց զաւակներն ղրկեն։ Ընել կաղենք թէ պէտք է որ կանխաւ խորհին թէ իրենց զաւակունքն յիշեալ վարժարանին մէջ բողոքականութեան պիտի ուղղին, իսկ վարժարանին հրապարակեալ եւ ծնողաց հաղորդեալ յայտագրին (բռօկրամին) մէջ այս կէտը բնաւ չէ յիշուած։

Տնօրէնութիւնը խօսքով կը յայտարարէ թէ յիշեալ վարժարանը միսիոնարական կամ կրօնական չէ, այլ միայն Քրիստոնէական կրօնի ամբողջը կ'ուսուցանէ աշակերտաց՝ իբրեւ Քրիստոնէական դպրոց, բայց տարակոյս չկայ թէ քանի որ Քրիստոնէութիւնն իր մէջ բաժանումներ եւ տարբեր դաւանութիւններ ունի, ամեն մասամբ կողոպտ հակառակ, եւ քանի որ յիշեալ վարժարանին մէջ կրօնք ուսուցանողները բողոքական են, հարկաւ բողոքականութիւն պիտի ուսուցանեն, եւ երբոր այդ ուսումն ալ պարտաւորիչ եւ ստիպողական է, անշուշտ հոն գացող Հայ աշակերտաց բողոքականութիւն պիտի ավլին։

Կրօնի ուսումն ստիպողական ընելու ժամանակ ալ, որ էն աշակերտք պարտաւորեալ են եղեր առաւ կրկին կրօնական պաշտամանց եւ այլ եւ այլ յեղուով տրուած քարոզներու ունկնդիր գտնուիլ. Հիմա տնօրէնութիւնը դայս բառական հաստատելով, յառաջ դասատուութիւն ալ կը պահանջէ աշակերտներէն։

Կրնան թերեւս դիտուիլ, այնպիսի պարագայից ծնողք՝ որ կրօնական պաշտամանց եւ քարոզութեանց ունկնդրութիւնն ուշադրութեան արժանի չհամարին, բայց չորաչար կը պատճէն, որովհետեւ յորդորաւ առատ եւ իրիկուն կրօնական պաշտամանց եւ քարոզութեանց ներկայ գտնուող

* Հայաստանի Մեղուին Մոն. խմբագիրը թէեւ անուն առ չէ ուզած, բայց Օրագիր եւ Զօրիկեան յաւ այն կ կընարկի ան ինչ ըսել ուզեր։

գեռաւոչաս և անփորձ մօղերու ուրանց ազդեցութեան ներքև խեղճի դէմ է ։

Աւաղ, ըստ մեզ, քանի որ կրօնական պաշտամանց և քարոզութեանց ներկայ դրութեան անխտրականութիւնը կայ, ազգային կրօնական համոզումն արդէն փտելու մէջ է, իսկ դաստիարակութեան անխտրականութիւնը Միսիոնարական գործին պատճառ կամ ըլլամ է, որոյ դէմ ծնողք դաստիարակութեան խնամք չեն կրնար ունենալ, քանի որ առաջին պայմանն այն է կրօնական պաշտամանց և քարոզութեանց անպատճառ ներկայ դրութեան պայմանն ընդունած են իրենց զաւակաց համար ։

Վերջապէս, ինչպէս վարժարանք զաւակ դրկող ծնողք պէտք է կանխաւ գիտնան որ իրենց զաւակունքն անպատճառ բողոքականութեան պիտի տանին հոն ։

Զայս գիտնալով տղաք են դրկելու կամ չդրկելու ։ Բայց պէտք է գիտնան և բաց սիրտ վարուին ։

Մեր կրօնական ժողովը Ս. Հարք փոխանակ քանի մը խուլ ու յայտ անձանց կարծիք լսելով իրենց պաշտօնէն դուրս գործոց միջամտելու և Աղքը վերցնելու, այս և սոյն նման խնդրոց պէտք է ուշադրութիւն ընծայեն և Ս. Լուսաւորչի հօտն սատար արարողներէ պաշտպանելու ուխտաւոր ։ Այս է կարծենք իրենց առաջին և նախնական պարտականութիւնը, զոր կատարելէ շատ հեռի են դժբախտաբար ։

ԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԳ. ԵՐԵՍՓ. ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎՈՅ

Նիստ 65, Շաբաթ 24

(Շարունակութիւն տես Թիւ 1438)

Ալիքսանեան Մատթ. էֆ. — Քննիչ Յանձնաժողովոյ տեղեկագրէն էֆ.ի առած բացատրութեանց մէջ կէտ մը կայ որուն թողուած, որուն պատասխանը սալ պարտաւոր է, պէտք եղած քննութիւնը կատարելէ ետև երբ Հրամարականներն ետ առնել տալու պատրաստ գտներ է, ինչո՞ւ արդեօք Ս. Պատրիարքը Հոր գիտեր և անկախ միայն ետև անգամ մ'ալ Քաղաքական ժողովին գիտել հարկ չէ տեսեր ։ Ինչ՞ր պարզ է ։ Երրորդն Պատրիարքը Սահմանադրութեան տրամադրութեանց համեմայն չեմ կրնար շարունակել կառավարութիւնը և սիրելեաց հաստատուիլ մնալու խօսք մը կայ որ կը յաջողի ինչպէս Յանձնաժողովն ալ իր տեղեկագրին մէջ յառաջ բերած է, բայց ես այդ խօսքը չեմ կրնար հաւնիլ ։ Սահմանադրութեան մէջ չեն կրնար գտնել թէ ոչ այն և սիրտը վերադարձնել կէտերն որո՞նք են ։ Ուստի Յանձնաժողովը խոստովանութեամբ վերջ մը տալու համար պարտաւոր էր հրամարականներն ետ առնել տալու աշխատութիւնն երկու կողման միաձայնութեամբ ընել, և անյաջող գտնուելէ ետև հրամարականներն ընդունելու առաջարկութիւնը բերել ժողովին ։ Գալով Օրմէն էֆ.ի որ կ'ըսէ թէ Յանձնաժողովոյ տեղեկագիրը պէտք էր տպագրութեամբ կրկնուած հաղորդել թէ և իրաւացի կը գտնեմ այդ դիտողութիւնը, վասն զի հարկ էր որ ամենս ալ կանխաւ խմաստասիրելինք նորա բովանդակութիւնը, սակայն հոգ չէ ։ Արդէն խնդիրը հրապարակին եղած է և եկեղեցեաց բոլորին ծանօթ եղած ենք ։ Տարակոյս կա՞յ արդեօք, երբ հարցում մը ըլլայ Երեսփոխանական ժողովին թէ Վարչութեան գլուխ գտնուող անձը կրնա՞յ առանց պատասխանատու և առանց Վարչութեան որոշման մէկէն պաշտօնէ, ոչ միայն պաշտօնէն, նոյնպէս և թէ հարցնել թէ Վարչութեան կարգադրութենէ իրմէ՞ Ազգային գանձէն հետ խառնել ոչ միայն պատասխանել ։ այս և առանց նախնական ուղիղ անհրաժեշտական կէտերուն մէջ մտնել քննութեան մտնել, երկար կեցայ․

կորսւի է որ այդ ամբաստանութիւններն իրենց իրաւացի կամ անիրաւ կողմերն ալ ունին, առանց խորը մտնել խիստ դժուարին է ։ Ուստի ես կառաջարկեմ Յանձնաժողովոյ տեղեկագիրն այսօր քուէի դնել առանց տպագրութեան սպասելու, միայն մէկ փոփոխութեամբ մը, այսինքն Հրամարականի մասը պահելով համառօտութեան մասէն, որովհետև Արքեպիսկոպոս Պատրիարքը պատասխանատու եմ ըսած է Յանձնաժողովին, նոյնպէս Քաղաքական ժողովն իր հրամարականին խոստացած է համաձայնութիւնը ներկայացնել ժողովին, երկուքն ալ համաձայնութեան մասերը պահելով իրենց հրամարականը դատ դատ քուէի դնել և վերջացնել այս խնդիրը ։

Աղաւէլեան Մ. էֆ. — Հարկը պահանջում է որ երկու խօսքով պատասխանեմ Օրմէն էֆ.ի ։ Այն օրն երբ 17 Երեսփոխանաց կողմէ առաջարկութիւն եղաւ թէ պէտք է առժամանակեայ Կարծանք Յանձնաժողով մը դրուի և մէկ մ'ալ Քննիչ Յանձնաժողով մը, որ քննէ Պատրիարքին և Քաղաքական ժողովին հրամարման պատճառները, ես ըսի թէ աւելորդ են այդ Յանձնաժողովները, որովհետև Պատրիարքին հրաժարման թուղթը և Քաղաքական ժողովոյ ամբաստանագիրը կարդացուելով հասկցուեցան երկու կողման ամբաստանութիւնները ։ Մէկը կուզէր հասկցնել իր սահմանադրական ոտքերը և միւսն իր անոփ—սահմանադրական արարքը ուղղել խնդրոյ թէ քըննիչ Յանձնաժողովոյ պաշտօնն ինչ պիտի ըլլար, հաշտարար թէ դատաւոր պիտի ըլլայ ։ Միթէ անդամ մ'աւանդեն Օրմէն էֆ.ի հարցուցի ըսաւ հաւանբ է ։ Համար, բայց նոյն միջոցին ժողովըդեան ծանուցանութեանց ընդմիջեալ մեր խօսքը և լռել պարտաւորեցայ ։ Ալթէնապէս էֆ․ ապացուց չարունակել, ես ալ երկարայումեզէն իմ խօսքն առաջարկեցի որ հրաժարողներն երկուքն ալ իրենց տեղը մնան, և մէկ կողմէն Երեսփոխանութեան առաջարկ Սահմանադրութեան վերագըննութիւն ի կատար հանելու ։ Այսու առաջնոյն Քննիչ Յանձնաժողովը դրուեցաւ, և այսքան օր սպասել ետև կըսեմ թէ այսօր այդ յանձնաժողովը կարծեմ խնդիրը միևնոյն կէտին քերեր յանձնուեցեր է մէկ տարբերութեամբ մը, այսինքն երկու կողման հրամարականներն ընդունելու թելադրութեամբ ։ Այն օրն ալ կարող էինք ընդունիլ հրամարականները ։ Բայց 24 օրէն ետև երբ երկու կողմն ալ անդէն կը գտնենք և հրամարականներն կուզենք ընդունիլ, այս ինչ պէս բան է ։

(Առաջնորդութիւն Ժողովարանէն)

Երկարացնելով խօսքս կամիմ ես իմ բարեկամներէս անոնց կողմէն ձանուցուած եմ իբրև անոփ—սահմանադրական պօղոտ չնչեցելու համար բաւական կը համարիմ ըսել թէ այդ բարեկամներս Երեսփոխանական և Քաղաքական ժողովոյ ատեաններուն վրայ չլսուցան, ես 5 տարի առաջ Սահմանադրութեան վրայ յառաջարկ մը գրած և հաստատած եմ որ մեր ազգը հոգևոր ժամանակին Սահմանադրական է և Սահմանադրութեան սահմանն իր մէջ ունի ։ Միանգամ ընդ միշտ հերքելով այդ իմ մասին եղած անսուտ—սահմանադրական խօսքը, կը դառնամ խնդրոյն և կ'ասեմ որ ես չեմ կրնար համարիլ և անոնց մասնաւոր մը հրամարականն ընդունիլ ։ Քաղաքական ժողովը կըսէ թէ Սահմանադրութիւնը կէտ առ կէտ կոխող գործադրել և իբր ազդարարած է ․ պէտք է Յանձնաժողով մը դրուի դայն կէտ առ կէտ քննելու համար ։ Եթէ Քաղաքական ժողով բռնած մասին կարդալուն է ըստ առ բառ գործադրել Սահմանադրութիւնը, մենք պարտիք չհրաժարութիւն անել իրեն և չէ թէ հրամարական ընդունիլ ։ Այս առաջարկութիւնս խիստ բնականական է ։

Ալթէնապէս էֆ. — Խնդրին դարձ է մեր առաջարկութիւնը ․ միայն կարծանադրութ ։

Միքնէմ—Գալի Ց. էֆ. — Ցեղերարար էֆ. ըսաւ թէ տղայն չուր գործելով, ամբողջն այնչէ գործած կըլլանք ։ Ես ալ միշտ այնպէս կը խորհիմ, և այդ նպատակաւ նախորդ նիստին մէջ առաջարկեցի որ առանց խնդիրն երկարացնելու հրամարականներն անմիջապէս քուէի դրուին կարդալու ։ Բայց քանի որ ժողովս քննիչ Յանձնաժողով մը դրաւ, որ այսօր իւր տեղեկագիրը կը ներկայացնէ և խնդիրը խիստ բաւ կերպով կը լուսաւորէ, ես ալ նոյն տեղեկագրին հետևողութեամբ խօսելով և առաջարկելով ինչ որ խնդրոյն վերջնական կը պահանջէր ։ Թէև Ցեղեկարար էֆ. բարեհաճեցաւ յանուն Յանձնաժողովոյ իմ խօսքերս պաշտպանել, բայց այն պաշտպանն իմ կարծեաց չկրցաւ փոխել ։ Եթէ քննիչ Յանձնաժողովոյ համար թէ՛ Պատրիարքը և թէ՛ Քաղաքական ժողովոյ անդամք՝ երկու կողմն ալ անմեղ էին, եթէ այս դրուածաւ Յանձնաժողովը գիտէ Ս. Պատրիարքին որ իր հրամարականը ետ առնու, և եթէ Ս. Պատրիարքը ընդունէր իրեն եղած առաջարկութիւնը, Յանձնաժողովը մտադիր էր մի և նոյն առաջարկութիւնը Քաղաքական ժողովոյ անդամոց ալ ընելու, չեմ հասկնար թէ Պատրիարքը և Քաղաքական ժողովոյ անդամք ինչպէս պիտի կարենային այնուհետև ՚ի միասին գործել ։ Անոնց երկուքն ալ պէտք որ իրարմէ ամբաստանելով հեռացած էին, պառակտումնութիւնք բախտաւորը այնչափ տարածուած էր, մտքերն այնչափ գրգռուած էին, անհամաձայնութիւնն իրենց մէջ այնչափ մեծցած էր, որ իրենց այս կարծեցեալ գրեթէ մէջ չեմ կրնար ըմբռնել թէ ինչ գլուխ և մարմին ինչպէս պիտի միանային այդ այլն խխտուութեան վարելու ։

Գալով անձանց պիտի համար հրամարականներն ընդունելու առաջարկութեան, անհրաժեշտ իմ կարծիքս ։ Իրմէ կան Արքայան ինձ համար սիրելի հայր մ'է ։ Քաղաքական ժողովոյ անդամք ալ, բէլ բարեկամութեամբ, իմ ազնիւ բարեկամներս են ։ բայց է թէ երկուքն ալ սիրելի պաշտօնեաներ ունին բայց իմ ազգս անոնց ամենէն աւելի կը սիրեմ ։ և այս ծանրակշիռ պարագայից մէջ ՚ի սէր անոնց անձին դորձն անուշ ընել կարենալու դյութիւնն չեմ ընդունիր ։ Եթէ Խորէնեան Արքայն խօսք հաւատացման ընդունիւ է, պէտք է գիտնանք և ճանչնանք, որպէս զի պատուիրեալ իրեն այդ գլխին պաշտօն յանձնելէ զգուշանանք ։ Եթէ Քաղաքական ժողովոյ անդամոց Խորէնեան Արքայանի վերագրած յանցանքներն անհիմն են կամ պատրաստ, պէտք է այդ իրենց և գաղտ, որպէս զի անոնցմէ պատահած անցն սպասել մեր ի փոյթ յանկելու պատուհանէ որ որ համարիմ ։ Հա հարկ կոչում ինձ կրկնել թէ՝ բառ առ բառ Յանձնաժողովոյն հասակն քննութենէ մ'ետեւ հարկ տեսեր է առաջարկել Սահմանադրական Պատրիարքին որ իր հրամարականն ետ առնու, անոր համար կը ցնցեմ թէ այս առաջարկութիւնը Ընդհանուր ժողովոյ կողմէ ալ պէտք է ըլլի պաշտօնապէս ։

Կառանալով Ս. Պատրիարքին Սահմանադրութեան վերաքննութեան մասին ունեցած կարծեաց և առաջարկութեանց, ամէն բնական պէտք է մեզ չէ մեզի համար Ս. Պատրիարքին հրամարականը մերժելու վերաքննութեան խնդիրն Ընդհանուր ժողովոյ համար խիստ պարզ է ։ Մեր առ գիտենք որ Ընդհանուր ժողովը Սահմանադրութեան ծայրէ ՚ի ծայր վերաքննութեան նեթարկած է, և այդ վերաքննութեան գործն և ոչ մէկուն կամացը կրնայ թողուլ ։ Ս. Պատրիարքը կարող է և իրաւունք ունի ազատին յայտ առաջարկութիւն բերել վերաքննութեան նկատմամբ, բայց Ընդհանուր ժողովին բացարձակ իրաւունքն է զանոնք ընդունելու կամ մերժելու իրաւունքը ։ Եթէ Խորէնեան Արքայն Սահմանադրութիւն Ընդհանուր ժողովոյ վերաքննութեան համաձայն գործադրել չուզէր այն ատեն առանցքը չէր թէ հակասահմանադրական կը լլայ, և Ընդհանուր ժողովն ալ ինչ որ պէտք է զայն կը տնօրինէ ։ Բայց բարեբախտաբար այդ բան է ընել այն օրուընէ՝ առանց ասոյսայք Խրիմեան Արքայն հակասահմանադրական է ըսել ։ Փոյթ չէ եթէ Ալիքսանեան էֆ. «Սահմանադրութեան ոգւոյն և սկզբանց հակառակ» միայն խօսքն նշանակութիւնը չհասկընար ․ մեր շատ լաւ կը հասկնանք անոր նշանակութիւնը ։ Աւաղ պատասխանիս խիտ առաջարկութեան մ՛ կը կրկնեմ որ յանուն Ընդհանուր ժողովոյ առաջարկուի Ս. Պատրիարքին հրամարականը չեղեալ համարիլ ։

Օրմէն Գ. էֆ. — Ես Ս. Պատրիարքը հայրը և թէ Քաղաքական ժողովն երկուքն ալ հրամարական մատուցած են ։ Խոհեմ պաշտօն մը ունի ընդունելու կամ մերժելու ․ բայց եթէ ճոխ հրամարականները չընդունի, պէտք է որ ալ բոլորն ալ ետ առնեն ։ Քննիչ Յանձնաժողովը որ մեր փառաժողովութեամբ պատուեցաւ և կարծեմ մեր վստահութեան արժանացաւ պատասխանեց, տեղեկացաւ այդ կէտին ալ Ս. Պատրիարքին հետ խօսեցաւ, և բան մ'ը որ տեղեկագրին մէջ չկայ, հոս կրնամ յայտարարել ։ Քաղաքական ժողովոյ անդամոց անոնց հետ ալ կէս պաշտօնական կերպիւ բանակցեցաւ, և համոզուեցաւ որ երկու կողմն հրամարականները բացարձակ են ։ Եթէ մեր վրայ վստահութիւն ունիք, ուստի մենք ենք որ կը յայտնենք զայս ։ Իսկ եթէ չէք վստահիր մեր այս խօսքին, պատգամաւորութիւն մը կը ղրկենք մեր կողմէն, որ կերթայ բան մը հարցնենք իրենցմէ կը տեղեկանայ ։ Այս բանես նաև Ալիքսանեան էֆ. ի հարցման կրնայ ծառայել ։ Վերջապէս երկարացնելով կը յայտնեմ որ մեր Տեղեկագիր մը քերենք հոս իրաւ է որ տարապայմանութեան հաղորդուած չէ կանխաւ, բայց քննութեան առարկայ եղած կէտերն ամենուն ալ ծանօթ էին ժամանակէ մը ՚ի վեր, և Յանձնաժողովին քննութիւնը կրցաւ գտնել ժողովը այն անկողմնապահութեամբ և անաչառութեամբ եղած է ։ Տեղեկագիրը չը բոլ չէ հասկցող մը չկայ ։ կարծեմ թէ Ընդհանուր ժողովը արդիւնաւորապէս շարժած կըլլայ, և այս օժանդակութեան պէտք չը գիտեմ ինչ առարկութիւն կրնան յարուցանել, անմիջապէս քուէի դնելով ։ Ես դայս կառաջարկեմ ։

Խաչատրեան Օ. էֆ. — Ցեղեկարար էֆ. վստահութիւն կուտայ մեզ թէ Ս. Պատրիարքը տրամադիր չէ իր հրամարականն ետ առնելու ․ ես չեմ ըսեր թէ Յանձնաժողովը վստահութեան արժանի չէ, այլ հրամարական ետ առնել տալու պաշտօնը չունէր քաղաքականապէս պարտք մը կըլլար քուէի դնել Յանձնաժողովոյ առաջարկութիւնը ։ Ես դայդ չեմ ընդունիր ։ Բաղդատականութեան պայմանը ընդհանրութեան հետ գործ չունի ։ Առոր համար կառաջարկեմ որ Ալթէնապէս էֆ. ի դիտողին անդամոց հետ յանուն ժողովոյն երկու պաշտօնական կերպիւ հարցնենք Ս. Պատրիարքին թէ Սահմանադրութեան մինչև զօրութեան վերաքննութեան անիծէրի գործադրելու պայմանաւ կրնա՞յ որոշապէս իր հրամարականը յետս կոչել ։ Առանձին ըսաւ հարկ չի մնար Յանձնաժողովին բերած առաջարկութիւնը քուէի դնել ։

Օրմէն Գ. էֆ. — Պայմանաւոր հրամարական մը ըսել ապա՞ պէտք է գիտնալ նախ թէ նոյն խել առանց պայմանի հրամարականը կըլլայ ․ Եթէ Պատրիարքը ըսէ, «զոր առանց պայմանի ալ զպաշտօնս չեմ պիտի առնել հրամարականս», հապա ինչ են այդ պայմանները, ինչ պիտի ըլլայ ։

Ուղղեցուցչի Յօդ. Ռեֆ. Մենէլ ։

Յաւօք սրտի կը ծանուցանենք թէ Մեծ. Միհրան պէյ Թէյրիզեան հինգշաբթի իրիկուն իւր մեռկանացուն կնքեց ՚ի հասակի 60 ամաց, և այսօր յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարի ՚ի Բերա Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին ։

Հանգուցեալ Միհրան պէյն անձնական առաքինի անձ մ'էր ազգասէր և ուղիղ բնաւորութեան տէր, բարեհոգի, բարի ամուսին, բարի քաղաքացի, ուսման սիրահար, և վերջապէս անկեղծ ազգասէր, որ ձեռքէն եկած նպաստը չէր խնայեր երբեք ազգէն ։

Բանիցս անդամ ազգային վարչական ժողովոց անդամակցութիւն,

հոգաբարձութիւն, Թաղական խորհրդականութիւն եայլն բրած, և մէջտեղ իր դրամը խղճի մտօք կատարած է։

Այսպիսի բնիկ ազգայնոյ մը մահն սուգ իր ցաւոյն կորուստ մ'է։

Հանգուցեալ Յակոբ աղան բարեկիրթ զաւակներ կը թողու, որոց անդրանիկը, Տօքթօր Տ. Փէշթըմալճեան Էֆէնտին, արդէն շատերուն ծանօթ է իր հօրմէն ժառանգական յատկութեամբն և մտաւորական ձիրքերով, և տարակոյս չկայ որ հօրն ազգասիրական առաքինութեանցն ալ յաջորդ և շարունակող ըլլալով անոր բարի յիշատակը պիտի յաւէրժացնէ ազգին մէջ։

Տփխիսի Արշակ լրագրոյ Թերթին օգոստ. 23 թուոյն մէջ հետեւեալ լուրերը կը կարդանք։

Ներկայ օգոստոսի 2ին ժամը 11ին յետ կէս գիշերի փոխեցաւ Մոսկովայի կրօնական փարթամ Լազարեան ճեմարանի աշակերտ լեզուաց Մագ. Մսեր Գրիգորեան Մսերեանց Ջիվանեանը 'ի հասակի 65 ամաց։ Ննջեցեալը յիշատակը անմոռանալի կը մնայ այնպէս նորա բարեկամներին նոյնպէս և բոլոր նորա աշակերտներին սրտում։

Լսում ենք թէ Երեւանի մերձակայքում եղել է ամենաառաջին կարկուտ, որը հարուստ գանձերով է ահագին հեղեղ, որ անցնելով է քաղաքի թըռ-ով շատ տներ, այգիներ, և խեղդուել են քանի մարդիկ։

Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնն հետեւեալը գրած է մեզ 'ի հրատարակութիւն։

Մեծարգոյ Ազգայինք

Արդարեւ Ազգ. Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցն ընդհանուր ազգին մէկ ուշն բեռանն, գրեթէ առ հասարակ ամէն կարգի կարօտ ազգայնոց վերջին ապաստարանն եղած է, բացարձակապէս ճշմարտութիւն մ'է թէ յիշեալ հաստատութեան թէ նիւթական և թէ բարոյական պիտոյից մատակարարութիւնն ալ ամէն ազգայնոց կը վերաբերի. իրաւ է որ, լաւ հարկին խոստմունքով ազգայինք չեն զլացած անոր մատակցիլ և մարդասիրաբար կատարել իրենց առ այն ունեցած գթութեան պարտքը, այլ սակայն յիշեալ յարկը հաստատուն եկամտից աղբիւրներով զուրկ ըլլալու, և անոր չեղքին ապագայն ապահովելու համար հարկ եղած գլխաւոր նախապատրաստութիւնները գրեթէ բոլոր ազգայնոց ուշադրութենէն վրիպած ըլլալով զգալով, թէ նոյն չեղքը և թէ անոր մատակարարութեան վիճակը մեծ խորհրդ կերպարանք մը ունեցած, և միայն լոկ պատրաստն և լոկ բազմին մերթ լաւ և մերթ թշուառ ապրած է, այնպէս որ՝ եթէ բարերար ազգայինք իրենց ձեռնտուութիւնը զլացեսցեն և եթէ օր մը նոյն յարկին չեղքը փակ յորարակայ չկայ որ թշուառ պարապարծութեան յետին սառապանաց կը մատնուին։

Հոգաբարձութիւնս նկատելով որ յիշեալ հաստատութիւնն այս կերպ վտանգաւոր հետեւութիւններով պաշարուած, ոչ հասութից ապահովութիւն կայ և ոչ ալ չեղքին մնայուն ըլլալուն երաշխաւորութիւն մը, և առ լաւն նորոգման անհրաժեշտ հարկն ալ որդէն զգալի եղած ըլլալով հետեւեալ ամենամեծ դժուարութիւնք կը ... պարտին անոր համար, հարկ զատեց հիմնապէս դարման մը գտնելու և

կատարեալապէս ապահովելու համար նոր հանգստութիւն մը բանալ և այս հանգամանութեան ամեն կերպարանք մը տալ որ թէ անոր մատենութիւնը ազգայնոց գիւրամատչելի թէ նպատակին որդեգրելու ըլլայ։

Ուստի այն հանգամանաւորութիւնը երկու հազար բաժնի վերածելով մէկ մը բաժնէ գին 1 դեղ. օսկեդ, որ պարտենա որ բաժանորդ դառնող ազգայինք ամեն ամիս իրենց գրուած բաժնին բանաւորութեամբը մէկ մէկ դեղ հասուցանեն Հիւանդանոցի սնտուկին, և այն հանգամանաւորութենէն գոյացած արդիւնք կէսը յիշեալ յարկին թէ հետզհետէ աճեալ կազմ չքաւորութեան ծախուց համար և թէ անոր հաստատուն կալուածներ պատրաստելու համար 'ի պահեստի և 'ի պատրաստի մնայ, և միւս կէսն ալ խորհրդ պատասխանւոյ առնելի առաջնորդական արիւնոց համանման աղբիւր համար անոնց օրական պարէն կամ պիտոյից դարմանելի։

Հոգաբարձութիւնս իւր այս առաջարկը զարթուցիչ նպատակաւ բարերարութեան առիթ մը բացաւ, վերոյիշեալ յիշեցումներ Մրցակից Պատրիարքէն, և զայն պըշտպանութեան հանելով կը ներկայացնէ Մեծարգոյ ազգայնոց, խնդրելով որ բարեհաճին առ ազգային հիւանդանոցին ունեցած ձեր մարդասիրական սիրոյ քրիստոնէական սերով և յօժարութեամբ կատարել՝ ներշնակելով ձեր անունը նոյն տումարին մէջ։

Հոգաբարձութիւնս հրապարակաւ ամենայն վստահութեամբ կրնայ թէ, միայնքան եղանակաւ յիշեալ պատրաստարանն ապագայ վտանգներէ կրնայ ազատ ըլլալ, և կանոնաւոր առաջնորդ ազգիս։

Իսկ եթէ Մեծարգոյ Ազգայինք յիշեալ հանգամանութեանն անտարբեր աչօք դիտեն և անոր արդիւնաւորութեանը չի փութան, Հոգաբարձութիւնս խղճի մտօք անպարտ կը համարի զինքը իւր ըրած նախանձասիրութեամբը, երբ այնպիսի աղդանապարհ փանդներ պատահին։

'ի Դիմաց Հիւ. Հոգաբարձութեան

Ատենապետ	Ատենադպիր
Մանուէլ Մուրատեան	Գ. Ճարդարեան

1873 սեպտ. 12

ի Մեծ Նոր խան Թ. 40

Կ. Պոլիս

1873 սեպտ. 18

... Խմբագիր Մասիս պատուական լրագրոյ.

Ազգ. Հիւանդանոցի օգնութ. անուամբ մէջ նուէր հաւաքող Մեծ. անձանց ցանկը ձեր Մեծապատուութեան զրկելով անոր հրատարակութիւնը կը խնդրէ Հոգաբարձութիւնս եւ պարտ կը համարի յիշեալ հաստատութեան մէջ պատսպարեալ ընգթացած խորին երախտագիտութիւնն յայտնել հրապարակաւ եւ անոնց կողմանէ շնորհակալ ըլլալ անոնց՝ որք մարդասիրական զգացմամբ հոգեր են մխիթարել զանոնք առատ նուէրոք։

Նախորդ հրատարակութեան գումարը	73,283 20
Հանգուց. Արուս տիկին Մարտիրոսեանէ	100
» Հռիփսիմէ » Համազասպեանէ	480
Մեծ. Մ. Վարդանէս Էֆէնտի աւետրիչէ Բարեկ էֆ. ձեռօք	120
» Մասիէճեան էֆ. փափազեանէ	120
Հանգուց. տիկին փափազեանէ	60
Մեծ. Մինաս էֆ. Գէորգեանէ	47
» Ա. » Ցինճանեանէ	12
» Խանթարճեան գիւղի բնակիչներէ	30
» Կուզկունջուկ » »	40
» Օրթագիւղ » »	25
» Մեծ Պազար »	515
» Էֆէնտի մը	23 20
» Նշանեան էֆ. Թիւրապեանէ	120
» Էֆէնտի մը	32,20
Հանգուց. Նուրիճա տիկին Շահպազեանէ	120
» Արշալուսիա » Զարդարեանէ	120
» Թէրզիպաշ օրիորդ Աղամեանէն	120
Ազն. Տ. Մեսրոպ քահանայ Մայր եկեղեցւոյ	70 20
Մեծ. Մ. Կ. էֆ. Թալթաճեանէ	70 20
» Արմէն » Ալահվէրտեանէ	47
» Թօփեանց էմինութեան ձեռամբ Նշան եւ Յակոբ էֆէնտիներու	1012
» Մ. Յակոբ էֆէնտի	20
» Թագէոս էֆ. Քոթըլեանէն	120
» Մելքոն » Պէրպերեանէ	23 20
Մեծ Պազարի բնակիչներէ	
ոչխար հ. 6 արժէք	700
» » բրինձ քալ 30 »	240
» » ռեժա » 2 »	12
» » ձէթ » 1 »	14
Օրթագիւղ Թէնէքէլի գիւղի ազգայիններէ ոչխար հատ 1 »	90
Խանթարճ » » 1 »	90
Կուզկունջուկ » » 2 »	140
Մեծ. Մեծ Նոր խանի սենեկապետ Սարգիս էֆ. ոչխար հ. 4 արժէք	120
» Բարսեղ » Համբարձումեանէ դառու 1	
» եւ դառու. 6 արժէք	360
մառա 1 »	50
» ասլան 1 »	100
» խոզ եւ մինակ 3 »	20
» Կոստանդ 1 ակօշէմէյան »	350
» ափոռ 1 »	100
Հանգուց. Վ. տիկին Խաչատուրեանէ ձեռամբ Հիւսրըվեանի խառզք թէ.	120 200
(Շարունակելի)	81338

'ի Դիմաց Հոգ. Հիւանդանոցի

փ. Ատենադպիր	Ատենապետ
Յովհաննէս Ջէլեպեան	Գ. Ճարդարեան

ՀՐԱՒԷՐ

Առ անդամս վարժարանական ժողովոյ

Ազգային վարժարանական ժողովը հիւսոյն պիտի գումարի յառաջիկայ կիւրակէ օր 23 սեպտեմբեր 'ի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն Դպրատան։

Առաւօտ պիտի բացուի ժամ 6ին և գոցուի 10ին։

Ուստի կը հրաւիրեմք զձեզ որ բարեհաճիք գալ և ձեր պաշտօնը կատարել ազգ օգտակար։

15 սեպտ. 1873 Մնամք յարգանօք ի խորհրդարան ի դիմաց Վարժ.

Ղալաթիոյ	ժողովոյ
Ատենադպիր	Ատենապետ
Տ. Մ. Խաչերեան	Ս. Մնոյեան

ԿԱՐԳ ԽՆԴՐՈՑ

1. Ընթերցումն ատենագրութեան.
2. Շարունակութիւն վիճաբանութեան Նախակրթարանի գրոցաց և աշխարհագրական լեզուին վրայ։

... Խմբագիր Մասիս լրագրոյ.

Գրաւոր ակնկալ ծանուցանել Խրիմեան ընկերութեան մեծապատիւ բաժանորդաց որ 1873 սեպտ. 19 երրորդ օրը արքունի փոխարանոց մէջ կատարուած երկաթուղւոյ արժեթղթոց վիճակահանութեան ընկերութեանս ունեցած (300) երեք հարիւր թիւերէն (917203) թիւ հարիւր տասն և եօթն հազար երկու հարիւր երեք թիւը (1000) հազար ֆրանք շահած ըլլալով լաւ օրինադրի։ Հիմնադիր արձանին ժողովի պայմանագրութեան 22րդ յօդուածին համաձայն 1000 ֆրանքով նոր արժեթուղթ պիտի առնուի կարծ. գրամա. գլուխ բաժանորդաց ընկերութեանս, որոց թիւերն ամեն բաժանորդաց պիտի յանձնուին բուն օրինագրի ատենագրի ստորագրութեամբ և ընկերութեան կնքով վաւերացեալ։

Ի դիմաց Խնամ. Ընկ. Տնօրէն

Գլխաւոր Խնամ.	ժողովոյ
Ընկ. հայ եկեղեցական	Ատենադպիր
գէսպանէ խան մէջին յարկ	Տ. Խաչատուր

թիւ 2. 21 սեպտ. 1873

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Մեծարգոյ Տօքթօր Գ. Հիւլանեան ատամնագործ թժիշկն իր արուեստին պէտք եղած ամէն մը փորձի մէջ առաւելեալ մեր օրերս մեծապաշտաք գործած եւ բնութիւնն ալ այժմ հաստատած է 'ի Պէշիկթաշ Մեծ փողոց Պէզօրքիւ պալատ, խանութի քովյին անդր գիտնալ։

Մեծարգոյ Հիւլանեան՝ ինչպէս փարիզի՝ նոյնպէս ալ Պոլսոյ մէջ իր ճարտարութիւնը բազմաթիւ գործողութեամբք ցոյց տալով մեծ համբաւ առած է։

Ըրած գործողութիւնները հետեւեալներն են։

1. Ամեն հիւանդ եւ ցաւոտ ակռաները կը բժշկէ, եւ նոր հնարքով մը կը լցնէ, այնպէս որ մինչեւ 20 տարի կը դիմանան։

2. Արդէն թափուած ակռաներուն տեղ նոր ակռաներ կդնէ մաննաւոր եղանակաւ մը, որ բնական ակռայից պէս ամեն տեսակ կերակուր կրծամին, եւ գեղեցկութեան ու գիմացկանութեան մասին բնականներուն իսկ կը գերազանցեն։

3. Ծուռ բուսած ակռաները կը շտկէ։

4. Սեւցած ակռաները կը ճերմկցնէ եւ իրենց բնական գոյնը կու տայ անոնց։

5. Նոր փտիլ սկսած ակռաներուն փտութեան առաջքը կառնու։

6. Կոտրած ակռաները գիւրութեամբ եւ առանց ցաւի կը հանէ։

7. Ակռաց (ծալք) եւ գամի վրայ ակռաներ կը շինէ։

8. Բերնին ծակուած կամարները կը գոցէ։

9. Զէնքէ վնասուած ամբողջ կզակ եւ կզակի ոսկորներն արհեստական կերպով կը նորոգէ։

10. Ցեխերուն խախտած եւ երերուն ակռաները կամրացնէ գանոնք եղանակաւ։

11. Ակռաներուն երկնցուն, լնդերուն փտելուն, բերնի հոտի եւայլն առաջքը կառնու։

Կրգտնուի ամեն օր՝ բաց 'ի կիրակէէ՝ ժամը 3էն մինչեւ 11 Պէշիկթաշ իւր բնակարանը. իսկ ժամը 3էն առաջ ուզողին տունը կերթայ։

ՕՐԱՑՈՅՑ

1874 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

ՑՕՐԻՆԵԱԼ

Հայկակ Քահանայէ Խաչիկեան

կը ծախուի ամեն գրավաճառաց քով 'ի Պոլիս հեղինակին ի գին 40 փարա

ԻՂԱՆ

Ասքերի Շահնէ էմինէ անուամբ մեւլոյի ծառայած օրունուցաչ օրն երեք էլի մին մէթրօ գող բէնկէլ լուսոյի տարուրցն պէճէր մէթրօք ներմի ատղու գ պուշուք ջլու չա թուլյալ եօհաշէսինտէ օլում իչալ. իւսյը բումինին երկուի ուէօրտինէնի փադար իլթէջի կիւնին զալապը դամէթի մէվլէհէ յինանէն ինէա իթմէյէ թալիպ օլանլարըն հէմմի մէզքիւրաէ Տէրը Շուրայի ապքերիյէ կէլմէլէրի.

20 Էյլիւլ 1873 Գաբը Մէրասքէրի

Սէյ մը բէնիկէս (բէնէքսի ալ) բուսած բազմաթիւ թիւնը, որ կազդուրիչ եւ զօրացուցիչ հանքային ջրոց բաղկացանութիւն գործը խիստ յաջող կերպիւ կը կատարէ եւ իր ազդեցութիւնը լաւ հաւաքուած է, որ եւ է խարդախ նմանողութիւններէ ազատ պահելու համար պատուհեռեւ առատաբաշխութեամբ պատենաններու մէջ գրուած պատուակներով պիտի վաճառուի։

PILLULES DE BLANGARD

ԲԻԼԻՒԼ ՏԸ ՊԼԱՆԳԱՐԹ

ԱԼԻՕՏԻՒՐ ՏԸ ՖԷՐ ԻՆԱԼԹԷՐԱՊԼ

ֆռանսիական ճեմարանին հաստատութեամբ.

Այս հատուկներն երկաթի եւ իոտի յատկութիւնները միանգամայն պարունակելով, յատկապէս կը գործածուին խեղճի նոր սկսած թոքախտի եւ արեան տկարութեանց, յաւէտ եկած ամեն հիւանդութեանց դէմ որ արիւնը զօրացնել սաստկացնել եւ անոր պարբերական կանոնաւորութիւնը վերահաստատել հարկ է։

Խաբուող ու ֆէրի անմաքրութիւն կամ այլայլութիւն չլլալու համար իսկական Պլանգարի հատուկներուն մաքրութեանն ու վաւերականութեան համար պէտք է նայիլ կնիքին ու հետեւեալ ստորագրութեան վրայ, որուն պահանջել կանաչ գոյնով մը ներքեւ գրուած, որ ամեն շիշերու վրայ պէտք է գտնուի։

Blancard

Ամեն դեղավաճառաց քով կը գտնուի։

A. SPONT

EXTRAIT DE LEGUMES

Ը. ՍՊՕՆԹ

ԷՔՍԹՐԷ ՏԸ ԼԷԿԻՒՄ

Բանջարու (շորպաներու) գոյն եւ համ տալու

ԲՕՆՍՕՄԷ

Պատրաստ կեանս պատրաստուած։

ԹԱՊԻՕԳԱ

Պրեզիլեայի ընտիր տեսակներէն

ՀԻՒԹ ՄՍՈՅ

Ա. Տեռսէ Լիէպիկի գրութեամբ շինուած եւ երաշխաւորեալ կը գտնուին փարիզ, Ռիւ Բարէ փողոց 7, եւ ամեն նպարեղէն վաճառոց քով։

TCHITLI

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ

ՉԻԹԼԻԻ

ՊՐՈՒՍԱՅԻ ՄՕՏ

Ֆրանսական հրամանագրով հաստատեալ

Այս հանքային ջուրն Ներոպայի մէջ գտնուած մի եւ նոյն կարգի ջրոց ամենուն հետ կրնայ մրցիլ իւր բուժական յատկութեամբը։

Կը վաճառուի մեծ եւ փոքր քանակութեամբ՝ Հ. Պոլիս՝ փարիզեան ընկերութեան կեդրոնատեղին Սուլթան Համամ թիւ 11, Ղալաթիա Նէշէ ճամի փողոց թիւ 16, 18, 20 եւ 22, Բէրա Տէկէ Սուրայի գէղարանը եւ մայրաքաղաքիս ամեն դեղարանները։

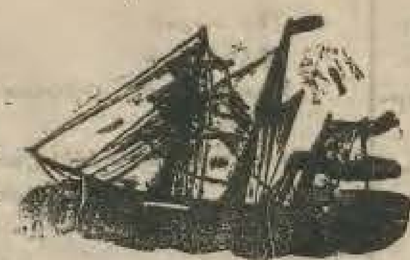

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1873 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 20 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ՄԻՆՉԵՒ 'Ի ՆՈՐ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ ԲԱՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

ժամ	Ռումէլիի եզերքէն չուելիքները
12 45	Եէնի ճամիէն Պէյլէրպէյի Թարապիա Եէնիքէօյ Էմիրկեան Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւուտքէօյ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ։
1	Արնաւուտքէօյ Գուրուչեշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ Գապաթաշ։
1	Պէյքօզ Բաշապաղչէ Քանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուգ։
1 30	Գաւաքէն Մէզարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ Էմիրկեան Ռ. Հիսար Արնաւուտ Գուրուչ Օրթաք Պէշիկ։
2 15	Արնաւ. Չէնկ. Պէյլէր. Ուսգ. Գուզ. Պէշիկ. Խասք. Գապաթ։
2 15	Պէօյիւքտէրէէն Թարապ. Պէյքօզ Բաշապ. Գանլը. Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուգ Խասգիւղ։
3	Եէնիմահալլէէն Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Էմիրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւ. Գուր. Օրթաք. Պէշիկ։
3 45	Պէօյիւքտէրէէն Պէյքօզ Բաշապ. Ինճիրքէօյ Գանլը. Ա. Հիսար Գանտ. Վանի. Չէնկ. Պէյլէրպէյի
4 15	Մէզարպուրնուէն Պէօյիւքտ. Թարապ. Եէնիք. Ստէն. Էմիրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւ. Գուրուչ Օրթաք Պէշիկ։
5 15	Մէզարպուրնուէն Պէօյիւքտ. Թարապ. Եէնիքէօյ Էմիրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւ. Օրթաք. Պէշիկ։
6	Մէզարպուրնուէն Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Պէյքօզ Ըստէնիա Պոյաճ. Պէպէք Արնաւ. Գուրուչ Օրթաք Պէշիկթաշ։
6 45	Եէնիմահալլէէն Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Պէյքօզ Եէնիքէօյ Էմիրկեան Քանլըճա Ռ. Հիսար Գանտիլլի Արնաւուտքէօյ Պէյլէրպէյի Օրթաքէօյ Գուզկունճուգ Պէշիկթաշ Խասգիւղ։
7 30	Արնաւուտ Գուրուչ Օրթաք Գուզկունճուգ Պէշիկթաշ Գապաթաշ։
8	Եէնիմահալլէէն Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Էմիրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւ. Օրթ. Պէշիկ։
8 45	Պէօյիւքտէրէէն Պէյքօզ Ինճիրքէօյ Բաշապ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուգ Խասգիւղ։
8 45	Մէզարպուրնուէն Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Պէյքօզ Եէնիքէօյ Ստէն. Պէպէք Արնաւուտ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ Գապաթաշ։
10	Եէնիմահալլէէն Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապիա Եէնիքէ. Էմիրկեան Ռ. Հիսար Արնաւ. Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ։
11	Պէօյիւքտէրէէն Թարապ. Եէնի. Արնաւ. Օրթաք. Պէշիկ։

Անատոլուի եզերքէն չուելիքները

ժամ	
2	Պէշիկ. Օրթաք. Արնաւ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պոյաճ. Ստէն. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւքտէրէ Մէզարպ։
2 45	Գապաթաշ Խասգիւղ Պէշիկթաշ Գուզկունճուգ Օրթաքէօյ Պէյլէրպէյի Արնաւուտքէօյ Գանտիլլի Ռ. Հիսար Գանլըճա Էմիրկեան Եէնիքէօյ Պէյքօզ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Եէնիմահալլէ։
3	Պէշիկթաշ Օրթաք Գուրուչ Արնաւ. Պէպէք Ռ. Հիսար Եէնիքէօյ Էմիրկ. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմահալլէ։
3	Խասգիւղ Գուզկունճուգ Պէյլէրպէյի Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանտիլլի Հիսար Գանլըճա Ինճիրքէօյ Բաշապաղչէ Պէյքօզ Պէօյիւքտէրէ։
4	Գապաթ. Պէշիկ. Օրթաք. Գուրուչ Արնաւ. Ռ. Հիսար Էմիրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ։
5 15	Պէշիկ. Օրթ. Արնաւ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պոյաճ. Եէնիք. Պէյքօզ Թարապիա Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմահալլէ։
6	Խասգիւղ Պէշիկթաշ Գուզկունճուգ Օրթաքէօյ Պէյլէրպէյի Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Արնաւուտքէօյ։
6 45	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Արնաւուտք. Գանտիլլի Ռ. Հիսար Էմիրկեան Եէնիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մէզարպ։
8	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Արնաւուտքէօյ Պէպէք Հիսար Էմիրկեան Եէնիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Եէնիմահալլէ։
9 15	Պէշիկ. Օրթաքէօյ Արնաւ. Ռ. Հիսար Պոյաճքէօյ Եէնիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ։
9 30	Գուզկունճուգ Պէյլէրպէյի Չէնկէլ. Վանիք. Ա. Հիսար Գանլըճա Բաշապաղ. Պէյքօզ Պէօյիւքտէրէ Մէզարպուրնու եւ Ա. Գավաք։
10	Գապաթաշ Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչ Արնաւ։
10 30	Պէյլէրպէյի Չէնկէլ Վանիք Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլըճա Ինճիրքէօյ Բաշապ. Պէյքօզ Թարապ. Պէօյիւք։
10 30	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Արնաւուտ. Պէպէք Ռ. Հիսար Էմիրկեան Ստէն. Եէնիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մէզարպ. Եէնիմահալլէ։
11	Գուզկունճուգ Պէյլէրպէյի Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Ա. Հիսար Գանլըճա Բաշապաղչէ Պէյքօզ։
11	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչ Արնաւուտքէօյ Պէպէք Ռ. Հիսար Էմիրկեան Եէնիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէ։
11 30	Գապաթաշ Պէշիկթաշ Գուզկունճուգ Օրթաքէօյ Արնաւուտքէօյ։
12	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչեշմէ։

Խասգիւղէն աւելցուած երթեւեկութիւնք։

ժամ	Խասգիւղէն Կամուրջ.	ժամ	Կամուրջէն Խասգիւղ.
1		1 10	
1 30		1 40	
2		2 10	
2 30		2 40	
3		3 10	
3 30		3 40	
4		4 10	
4 30		4 45	
5		5 15	Պէշիկթաշ հանդիպելով
5 40		6	
6 10		6 40	
6 45		7 15	
7 45		8	
8 15		8 30	
8 45	Պէշիկթաշ հանդիպելով	9	
9 10		9 30	
9 40		10	
10		10 20	
10 30		10 40	
10 40		11	
11		11 15	
11 25		11 30	
11 40		11 50	
12		12 5	

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ

22 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԻՐԱՅԻ ՀԵՏ 100 ՂՈՒՐՈՒՇԷՆ

Լոնտրա 3 ամիս զուրուշ	109 3/4
փարիզ	23, 35

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

22 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

Անգլ. լիրա	ղուրուշ	109.15
Նաբօլէոն ոսկի	»	87, 13
Իմբէրիալ ոսկի	»	89 20
Քրըմիզ	»	51, 20
Հինգ ֆրանք	»	—
Հիւսնոց	»	103 25
Պէշլիք	»	120 20

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 22 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

ԱՐՄՏԻՔ

Ցորեն կարծր	Պէսարապիա	41	—43	
»	»	Ազագ		—
»	»	Պոլէնի		—
»	»	Պուրկազ		—
«	Թէքիրտաղ			—
»	կակուղ Ազագ			—
»	»	Պէսարապիա	35	—40
Արփա Թունա		40	—42	
Ցորեն կակուղ Պուրկազ		—	—	

NORTH BRITISH AND MERCANTILE

A. D.

1809

ՆՈՐԹԸ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ՀՐԴԵՀԻ ՀԱՄԱՐ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ

Բուն դրամագլուխ	Անգլ.	Լիրա	2000000
Մինչեւ 1871ի վերջը հրդեհին համար պահեստի դրամ.	»	»	528·803
Շահէն աւելցած	»	»	250·000
Հրդեհի ծիւղին տարեկան հասոյթը	»	»	708·000

Այս ընկերութիւնն 1809ին կազմուած, եւ իր դրամագլխէն զատ՝ չահէն աւելցուցած մեծագումարովն աշխարհիս ամենէն մեծ ընկերութեանց կարգն անցած է։

Մայրաքաղաքիս վաճառատանց, ինչպէս նաեւ Կ. Պոլսոյ եւ Ղալաթիոյ մաքսատանց մէջ դրուած մանաւորայ վաճառքներն ապահովել է զատ, նաեւ տուներ, խանութներ, վաճառատուներ գործարաններ եւ կարասիներ կապահովէ թէ՛ Կ. Պոլսոյ եւ թէ՛ շրջակայ գիւղօրէից մէջ։

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն առնել կամ ապահովութիւն ընել ուզողները պէտք է դիմեն Ղալաթիա Պէօրզ պէյ խանը, թիւ 9, առ Գ. ՈՒԻԼԷԸՄ ՐԷՍՈՒՆ, որ ընկերութեան լիազօր գործակատարն է։

Այս լրագիրը շաբաթը երեք անգամ կը հրատարակուի, երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը։ Բաժանորդագրութեան տեղին են Կ. Պոլիս Ջինիլի խանը վերի յարկը թիւ 15 Մասիսի խմբագրատունն իսկ գաւառաց մէջ հետեւեալ հոգաբարձուաց անձինքները։

ԻԶՄԻՐ. Սահակեան աղա Տէմէնեան.

ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. Խօսրով էֆ. Ճակըճեան.

ՊՐՈՒՍԱ. Սմբատեան աղա Թանկըճեան.

ՔԷԹԻՐՏԱՂ. Յարութիւն աղա Վարդանեան.

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ. Գէորգ աղա Մ. Ունանեան.

ՏՐԱՊԻԶՈՆ. Խաչատուր աղա Ալթունեան.

ՍԱՄՍՈՆ. Կարապետ պատուելի Զաքարեան.

ՄՈՒՇ. Մկրտիչ աղա Փոթիկեան.

ԵՒԴՈԿԻԱ. Մ. աղա Խոչիկեան.

ԹՈՔԱԹ. Մկրտիչ աղա Աչնեան.

ՉՈՐՈՒՄ. Նիկողայոս աղա Տէր Մարգարեան.

ԵՐԶՆԿԱՅ. Թադէոս աղա Բաղրատունի.

ՍԻՎՐԻՀԻՍԱՐ. Կարապետ աղա Վարժապետեան

Որոնց քաղաքներէ ստորագրութեան ուզողներն այս տեղերէն մէկուն հետ կրնան թղթակցիլ։

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ

Կ. Ս. ՈՒԹՈՒՃԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՅ

Կ. ՊՈԼԻՍ ՋԻՆԻԼԻ ԽԱՆ